

Järjestöjen
kehittäjärooli
hyvinvointialueilla

Saana Sandholm

Järjestöt kehittäjinä

- Miten tulevaisuudessa hyvinvointialueella voisi kehittää terveyttä ja sosiaalista hyvinvointia yhdessä eri toimijoiden kesken?
- Case Keski-Uudenmaan hyvinvointialue – pohditaan tähänastista polkua.
- **Kuuminta just nyt; Järjestöneuvottelukunta**

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen hyvinvointia ja terveyttä edistävät toiminnot

SOSIAALI- JA TERVEYSJÄRJESTÖJEN HYVINVOINTIA JA TERVEYTTÄ EDISTÄVÄ TOIMINTA UDELLAMAALLA

Lähde; Kumaja 2020

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen hyvinvointia ja terveyttä edistävä toiminta Uudellamaalla

Kuva 2. Sosiaali- ja terveysjärjestöjen hyvinvointia ja terveyttä edistävä toiminta Uudellamaalla.

Kuulemisesta kumppanuuteen

- Tiedoksi
- Kuuleminen
- Lausuminen
- Yhteistyö
- Kumppanuus

Monitoimijainen kumppanuus luo resurssiviisasta toimintaa

- Yhdistyksillä on valtava asiantuntijaresurssi käytössään kuntien ja hyvinvointialueen toiminnan tueksi
- Järjestöillä on monipuolista tietoa; kokemustietoa yksittäisillä toimijoilla, tutkimustietoa, mitattua ja vaikuttavuuden kannalta arvioitua toimintaa
- Järjestöt tuovat alueelle osaamista, työaika ja rahoitusta

Miten tehdään?

- Vältetään päällekkäistä työtä ja etsitään katvealueita
- Haetaan vaikuttavia toimintatapoja
- Toimitaan strategian mukaisesti – suuntaviivat kaikille samat

Mitä tarvitaan?

Avoimen kehittämisen rajapinta – asenne ja tahtotila

- Yhteisen kehittämisen paikkoja
 - Yhteinen ymmärrys tavoitteista
 - Toisen työn ja työkentän ymmärtäminen
 - Yhteinen tai riittävän sama kieli
 - Aikaa prosessille
-
- Meillä työskentely alkoi 1/2019, kun Keusote aloitti. Kumppanuudella soteen ja kuntiin –hanke ja ulkoinen integraatio kohtasivat.
 - Keusotesta jalkauduttiin mm. Järjestötrefeille

Mitä työmuotoja on käytetty kehittämiseen?

- Järjestöpäivät 2/ vuosi
- Järjestötreffit 14 krt/ vuosi. Kaksi jokaisessa toiminta-alueen kunnassa. Mukana kaupungin/ kunnan hyvinvointipäällikkö/koordinaattori ja Keusote/ hyvinvointialueen valmistelu. Ajankohtaiset teemat ja ryhmätyöt.
- Kumppanuusillat. Teemakohtaiset, sektorirajat ylittävät. Alustuksia ja fasilitoituja ryhmätöitä. Käsin poimitut valmistelijat.
- Hyvinvointia meille kaikille –tapahtuma. Huolenaiheet lähtökohtana, fasilitoitu työskentely.
- Hyte-Allianssi
- VATEn alainen yhdyspintaryhmä
- Järjestöneuvottelukunta
- Ilmiötyöpajat

Nykyisiä toimintamuotoja yhteistyössä

- Lapekeskuskehittäminen
 - Alueellinen hytteryhmä ja kunnalliset hytteryhmät
 - Vapaaehtoistoiminnan peruskoulutukset
 - Osallisuuskoulutus
-
- lahella.fi –verkkopalvelu myös Keusoten asiakasohjauksen käytössä
 - Uutiskirjeet; Yhdistysverkoston 1 krt/kk. Useita kymmeniä yhdistystoimijoita kiinnostavia maksuttomia tapahtumia, koulutuksia ja toimintamuotoja sekä tietoa. Yli 500 lukijaa.
 - OLKA-toiminta
 - Tuki rahoitushakemuksissa Keusotelta

Matka kumppanuuteen

Suurimmat kumppanuutta estävät tekijät ovat: **organisaatioiden toimintakulttuurien erot, resurssointi ja puitteet** sekä **tiedotuksen ja viestinnän haasteet**.

Kumppanuutta edistäviä tekijöitä ovat

- 1) hyvin rakennetut rakenteet, joita ovat: paikka kumppanin organisaatiossa ja toiminnan mahdollistaminen,**
- 2) toiminta on koordinoitua ja säännöllistä**
- 3) resurssit, joita ovat: riittävä rahoitus ja kumppanin muu panostus, toimiva ja aktiivinen vuorovaikutus ja oikein kohdennettu viestintä.**

Esimerkkinä OLKA-toiminnasta: **strateginen kumppanuus** on OLKA-alueella koordinoivan järjestön ja sairaalan johdon välistä ja se ohjaa operatiivista kumppanuutta, joka tapahtuu OLKAN järjestöammattilaisten ja sairaalan henkilöstön toimesta sairaalan arjessa.

Järjestöt ja kuntalaiset näkyviksi, suunnitelma vuonna 2019-

TAVOITTEENA

- Vahva **alueellinen yhteistyö** 3. ja 4. sektorin toimijoiden kanssa huomioiden **palvelujen saatavuuden edistäminen, saavutettavuuden toteutuminen ja yhdenvertaisuus.**
- **Yhteistyötä ohjaa tieto;** asukas- ja tarvelähtöinen toiminta, joilla on terveyttä ja hyvinvointia edistäviä tavoitteita (Alueellinen hyvinvointisuunnitelma).
- **Ohjausmallina** ilmiöpajatyöskentely
- Palveluntuottajat (sopimukset kilpailutusten perusteella) ei mukana mallissa

Palvelutehtävämme on tukea ja parantaa asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä. Monialaisella yhteistoiminnalla hyvinvointialueemme asukas saa oikea-aikaista palvelua oikeassa paikassa, oikean ajan.

HYTE-Allianssin palvelukonsepti on luotu avoimessa yhteistyössä ja tasavertaisina kumppaneina kuntien ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Yhteiskehittäminen on alueellista toimintakulttuuria, jossa innovointi ja nopeat kokeilut ovat mahdollisia. Tavoitteena on kustannustehokkaiden ja laadukkaiden palveluiden kehittäminen.

<https://www.keusote.fi/etusivu/tietoa-meista/tkio/hankkeet/hyte-allianssi/>

Yhdessä sovitut toimintatavat

- Järjestöjen yhteistyö on vakioitu Keusoten palveluprosesseihin
- Kunnat tukevat asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä omilla palveluillaan
- Järjestöt tukevat asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä omalla toiminnallaan

Yhteistyö ja kehittäminen

- Säännölliset yhteistyötapaamiset - vuoropuhelua
- Erilliset ilmiötyöpajat teeman ympärillä – konkreettisia toimintoja (innovointi, kokeilut ja hankkeet)

Vierailijapöytäkirja – paikallisten tiedonkeräys

Yhdyshenkilöt

- Keusoten yhdyshenkilöt listattu Hyte-allianssi kumppanuusmallin -nettisivuilla
- Järjestöjen yhdyshenkilöt omilla nettisivuilla – uusimaalaiset.fi/lahella.fi ?

Kohtaamispaikat

- Tarjoamme tilojamme maksutta järjestöjen käyttöön. Selvitystyö Keusotessa alkanut keväällä 2022
- Järjestöt tutustuvat tiloihin ja siihen koskeviin ohjeisiin ja toimii niiden mukaan.

KEUSOTE
Keski-Uudenmaan sote

Alueen järjestöistä ja niiden rakenteesta

Järjestöjen toimintamuodot ja -tavat ovat erilaisia.

Resurssit vaihtelevat – käytettävissä oleva aika, ammattitaito, raha, tilat.

Kuntakumppanille tai hyvinvointialueen toimijalle vastinparin löytäminen voi olla hankalaa. Samassa työryhmässä/ verkostossa tai työpajassa/ toiminnan piirissä/ toimintaa järjestämässä voi olla esimerkiksi seuraavanlaisia kolmannen sektorin toimijoita.

a) Pieni paikallisyhdistys ilman piiri- ja liittotasoa, toimii vapaaehtoisvoimin

-”- piiri ja liitto taustalla, saa tukea mutta ei rahoitusta liitosta

-”- piiri ja liitto, saa tukea ja rahoitusta

Toimintaa kuvaa: konkreettinen osaaminen, asiakastyö, ensikäden tieto asukkaiden/ palvelujen käyttäjien/ toimintaan osallistujien tarpeista. Yhteys oman yhdistyksen aktiiveihin.

b) Piiritason toimija, jolla palkattu ammattilainen. Tekee osan työstään ko. toiminnassa.

-”, hanketyöntekijä, joka tekee ison osan työstään ko. toiminnassa.

Toimintaa kuvaa: koordinoiva, tietoa myös laajemmalti, saa käyttöönsä erilaisia tietovarantoja ja teorioita. Yhteys jäsenyhdistysten toimijoihin, yhteistyökumppaneihin.

c) Liittotason toimija, palkattu ammattilainen.

Toimintaa kuvaa: strateginen ymmärrys, laaja mittakaava, yhteys yhteistyökumppaneihin sekä muihin isoihin toimijoihin.

d) palveluntarjoaja, joka rinnastuu yritykseen

Toimintaa kuvaa: sektoroitu työ, hyvä ymmärrys ja osaaminen asiakaspinnasta

Mikä Järjestöneuvottelukunta on?

- Kolmannen sektorin toimijoiden yhteenliittymä
- Kuntien ja hyvinvointialueen ammattitaitoinen ja luotettava kumppani, joka tukee alueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä
- Järjestöneuvottelukunnan koostavat viisi teemaverkostoa, joiden työskentely on avointa kaikille järjestötoimijoille
- Yhdessä hyvinvointialueen valmistelun ja kuntien kanssa sovitaan järjestöjen teemaverkostojen ja järjestöneuvottelukunnan rooli suhteessa kuntiin ja Hyte-allianssi -työskentelyyn.

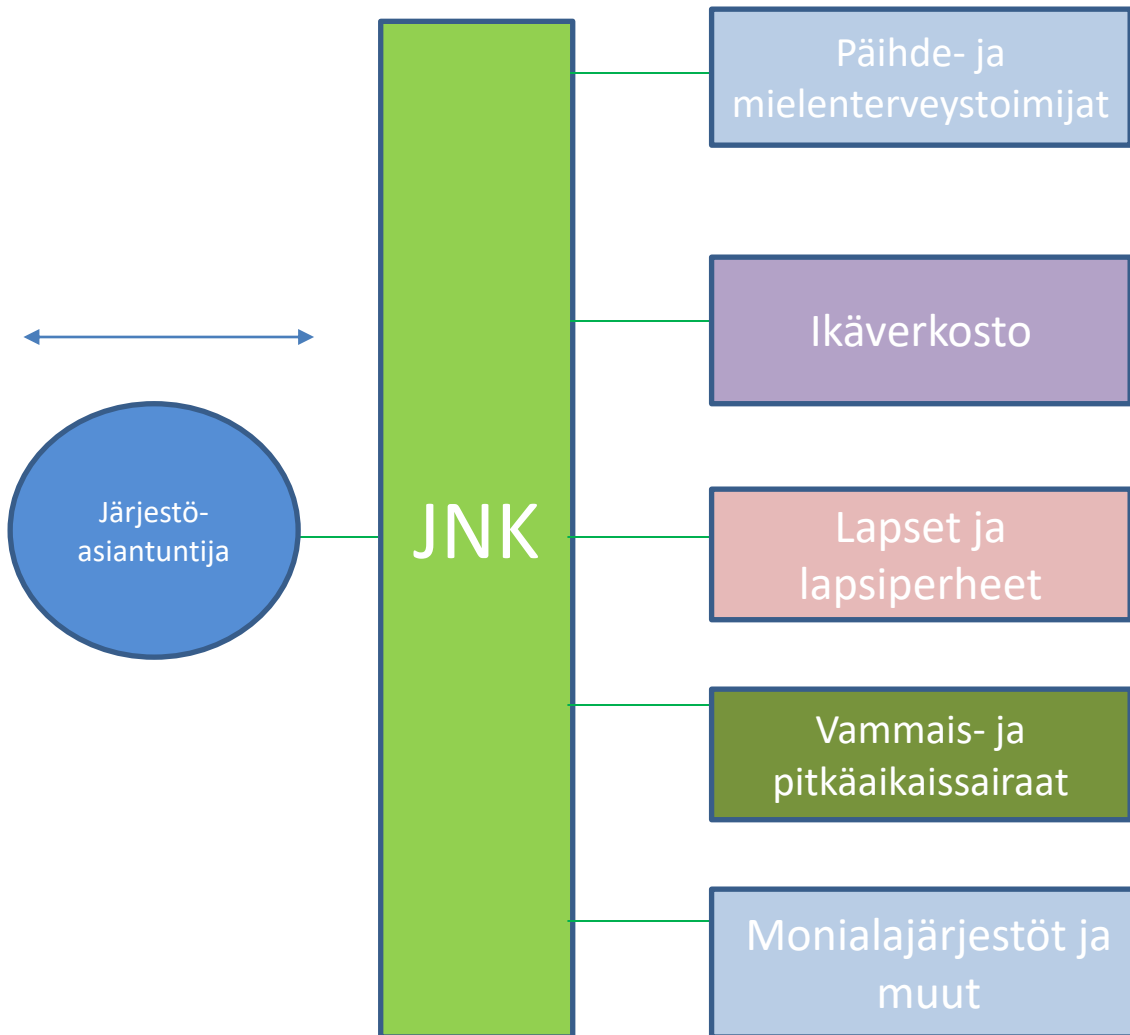
Järjestöneuvottelukunta

- Lisää läpinäkyvyyttä ja demokratiaa, mahdollistaa kolmannen sektorin tuomisen mukaan koordinoitusti, tukee yhteiskehittämistä
- Nostaa keskusteluun ja tuo hyvinvointialueen päätöksentekoon kentältä asukkaiden ja kolmannen sektorin tunnistamia hiljaisia signaaleja ja järjestöjen kokoamaa tietoa. Tukee tiedolla johtamista ja resurssiviisasta toimintaa.
- Kehittää yhdessä kumppanien kanssa hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kenttää.
- Vaikuttaa alueen asukkaiden hyvinvoinnin lisäämiseen ja sen oikeudenmukaiseen jakautumiseen
- Välittää koordinoitusti viestiä järjestöjen ja järjestöjen kohderyhmien asioista Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle ja alueen kuntiin entistä useampien järjestöjen tavoittaminen

Yhdyspinta järjestöjen, hyvinvointialueen ja kuntien välillä

Hyte-Allianssi

Järjestötreffit

Järjestöneuvottelukunnan edustajat

Lapset ja perheet -teemaverkosto

- Miia Merikallio, Lupa Lapsuuteen ry
- Jaana Dolk, MLL Uudenmaan piiri ry

Mielenterveys- ja päihdetoimijat

- Tanja Kivikoski, Etelä-Suomen Klubitalot ESKOT ry
- Sari Ollilla, Werkko ry (varalla Tapio Tenhunen Tuumi ry)

Vammais- ja pitkäaikaissairaiden teemaverkosto

- Sanna Lahti, PAUT ry
- Pirkko Holvitie, Tuusulanjärven Reuma ry (Maarit Honkanen, Keski-Uudenmaan Kuuloyhdistys ry)

Ikäverkosto

- Aija Chrons, Kivipuiston palvelukotisäätiö, Hyvinkään Yhdistykset ry
- Kirsti Ruislehto, Kellokosken Eläkeläiset ry

Monialajärjestöt ja muut

- Kaarina Wilskman, SI Järvenpää ry, Järjestöneuvottelukunnan puheenjohtaja 2022
- Eeva Partanen, Mäntsälän Seta ry

Sihteeri

- Saana Sandholm, Keski-Uudenmaan Yhdistysverkosto ry, Järjestöneuvottelukunnan sihteeri 2022

Hyvinvointialueen edustaja

- Marjut Suo (varalla Kristiina Kariniemi-Örmälä)

Kuntakumppanien edustajat

- Marjo-Kaisa Konttinen, Tuusula
- Malla Parkkonen, Mäntsälä
- Taivi Toikka, Hyvinkää
- Anne Honkanen, Järvenpää

Verkostossa on voimaa!

Saana Sandholm

Keski-Uudenmaan Yhdistysverkosto ry

+358 45 182 5126

LinkedIn, Twitter @saanasantholm

Facebook: [Keski-Uudenmaan Yhdistysverkosto ry | Facebook](#)

JÄRJESTÖT

STM	Valtakunnallinen	Järjestöjen kuuleminen valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa (JL 22 §, perusteluissa ”tarvittaessa”)		Valtakunnallinen vaikuttaminen	
		Sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunnan yhteistyö järjestöjen kanssa (JL 23 §, perusteluissa ”tarpeen mukaan”)			
HYVINVOINTIALUE	TKI ja rakenteellinen sosiaalityö	Rakenteellinen sosiaalityö (JL 7 §, perustelut)		TKI ja rakenteellinen sosiaalityö	
		Yhteistyö tutkimusperustaisessa kehittämistoiminnassa (JL 32 §, perustelut)			
	Asiakasrajapinta	Sote-palvelut	Palveluiden hankinta yksityisiltä palveluntuottajilta, ml. järjestöiltä (JL 12 §)		Palvelukokonaisuus
			Palveluketjujen ja –kokonaisuuksien luonti ja yhteensovittaminen (JL 10 §) – sote-palvelut & hyte-toiminnot, ks. alla		
		Sote/hyte	Kuntouttava työtoiminta ja sosiaalinen kuntoutus (StVM 16/2021 vp, sosiaalihuoltoL 14 §)		
			Järjestöjen tarjoama yleishyödyllinen toiminta osana palveluketjua tai -kokonaisuutta (JL 7 §, perustelut)		
	Strategia-yhteistyö	Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laadinta, perusteluissa yhteistyötahona järjestöt (JL 7 §, perustelut)		Strategia-yhteistyö	
		Hyvinvointialuestrategiassa asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet (LH, 41 §)			
	Neuvottelumekanismit	Vuotuiset neuvottelut mm. järjestöjen kanssa hyten tavoitteista, toimenpiteistä, yhteistyöstä ja seurannasta (JL, 7 §)		Neuvottelumekanismit	
		Vaikuttamistoimielinten toiminta, osin (LH 32 §) + vapaaehtoiset yhteistyöelimet (ks. perustelut)			
	Järjestöjen toiminta-edellytykset	Hyte-järjestöjen toimintaedellytysten ja vaikutusmahdollisuuksien tuki (JL, 7 §)		Järjestöjen toiminta-edellytykset	
		Asukkaiden sekä järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteisen asioiden suunnittelun ja valmistelun tuki (LH, 29 §)			
		Hyvinvointialueilla viestintävelvoite järjestöille (LH, 34 §)			
	Lisäksi laaja kokonaisuus varautumisesta ja yhteistoiminnasta kriisitilanteissa (JL 7. luku, L pelastustoimen järjestämisestä)				

JÄRJESTÖT

Lähde:
 Järjestötieto
 hyvinvointi-
 alueiden
 tietojohdami-
 sessa.
 Selvityshenki-
 löiden
 raportti
 kansalaisyh-
 teiskunnasta
 saatavan
 tiedon
 hyödyntämi-
 sestä sosiaali-
 ja terveyden-
 huollossa.
 STM 2021:37

Avoimia kysymyksiä kehittämisessä

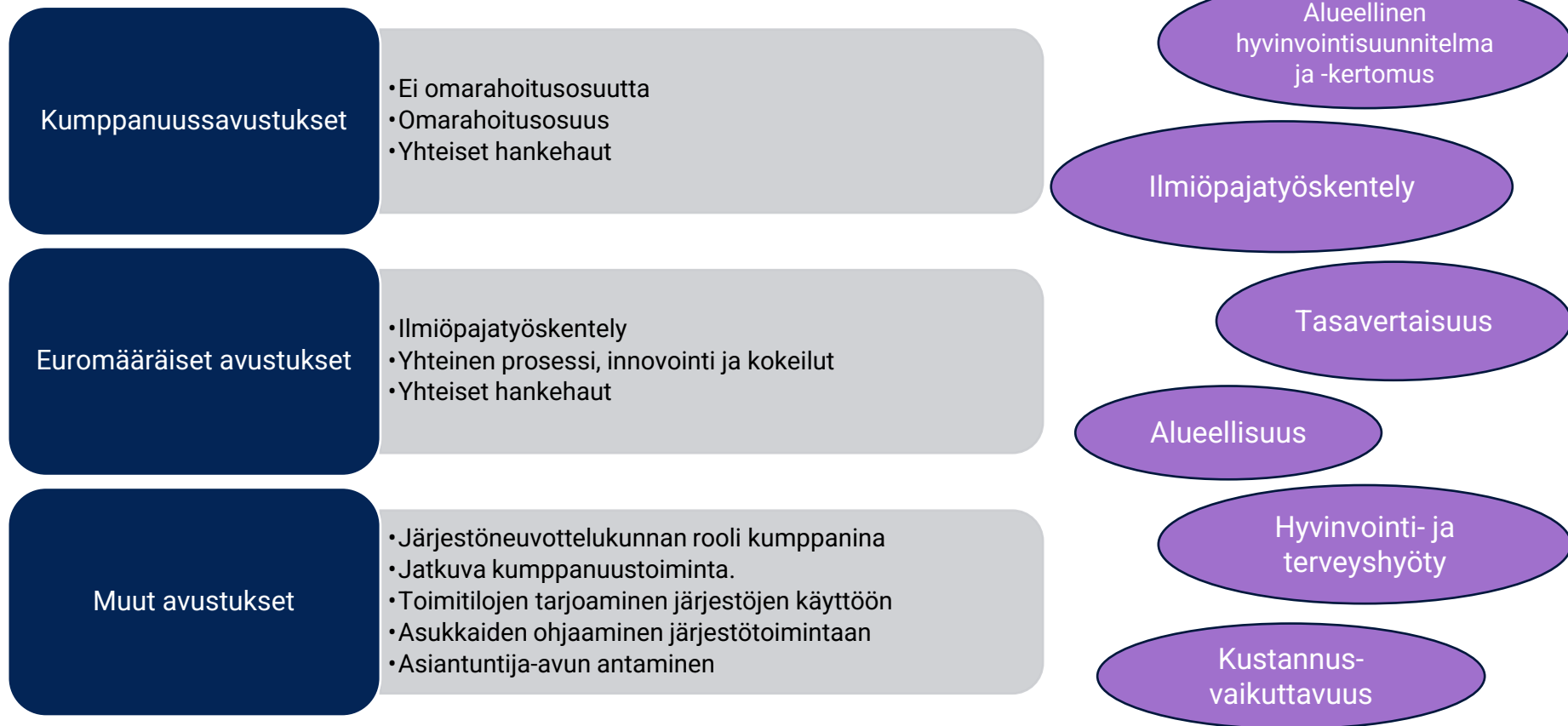
- Resurssointi – miten taataan toimintamahdollisuudet, miten määritetään oikeudenmukainen tuki? Miten tarpeet selvitetään?
- Viestintä – miten taataan riittävän kattava viestintä
- Esimerkkejä asioista, joita on nostettu yhteiskehittämiseen. Palveluiden tasapuolinen jakautuminen sekä palveluiden saavutettavuus, myös digitaalisuuden haasteet. Turvallisuus ja turvattomuus.

Tulevaisuutta kohti – ollaan uuden äärellä

- Aikaisemmin järjestöjen näkökulma on usein oman jäsenistön keskuudessa ja oman kunnan alueella – nyt rinnalle on tullut oman aihepiirin teemaverkosto ja hyvinvointialue.
- Järjestöneuvottelukunta ja siihen liittyvät teemaverkostot ovat uusia toimijoita, joiden tehtävät, vastuut ja paikka täsmentyvät nyt yhteistyössä.
- Tarvitaan avointa keskustelua ja viestintää, jossa tunnistetaan jo olemassa olevien toimijoiden roolit. Näitä ovat esimerkiksi kuntien ja hyvinvointialueen toimijat ja vaikuttamistoimielimet, Hyte-allianssi, asiakasraadit.

Järjestöjen toimintaedellytysten ja vaikuttamismahdollisuuksien tukemisen periaatteet Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella

✦ **Hyte-allianssi kumppanuusmalli** ✦

Hyvinvointialueelta tulevat tehtävät

- Hyvinvointialue, kunnat ja järjestöt neuvottelevat vuosittain hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteista, toimenpiteistä, yhteistyöstä ja seurannasta (Alueellinen hyvinvointisuunnitelma ja –kertomus)
- Hyvinvointialue, kunnat ja järjestöneuvottelukunta neuvottelevat valtuustokausittain järjestöjen toimintaedellytysten ja vaikuttamismahdollisuuksien tukemisen periaatteista ja työnjaosta osana Hyte-allianssi kumppanuusmallia
- JNK nimeää alueellisen Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ryhmän järjestöedustajat

Toteuttaakseen tehtävänsä Järjestöneuvottelukunta

- Tapaa säännöllisesti
- Tekee päätöksiä järjestöjä koskevista asioista ja seuraa niiden toteutumista. Teemaverkostot otetaan jo valmisteluvaiheessa mukaan, ei vasta lausuntovaiheessa.
- Välittää tietoa ja tilastoja järjestöjen toiminnasta ja asukkaiden hiljaisista signaaleista alueelliseen hyvinvointityöryhmään mm. hyvinvointikertomuksen työstöä varten ja järjestöjen toimintamahdollisuuksista palvelualueiden vastinpareille
- Voi valita jäseniä hyvinvointialueen työryhmiin
- Voi tehdä aloitteita joita työstetään ilmiötyöpajoissa yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa
- JNK:n jäsenet vievät teemaverkostoille ja tarvittaessa laajemmin käsiteltäväksi olennaiset asiat, tuovat JNK:lle teemaverkoston nostamat asiat
- JNK:n jäsenet tuovat järjestöneuvottelukunnassa käsiteltävään aiheeseen koko teemaverkoston viestin, ei vain omaa näkemystään

Järjestöneuvottelukunnan kokoonpano

- 1) jokaisesta teemaverkostosta kaksi edustajaa
- 2) hyvinvointialueen järjestöyhdyshenkilö
- 3) kuntien järjestöyhdyshenkilöt
- 4) tarpeen mukaan kutsutut muut asiantuntijat

Kausi on kaksivuotinen ja työparista vaihtuu aina yksi kerrallaan. Ensimmäinen kausi 1v/2v. Työparit on valittu täydentämään toisiaan – esim. ammattilainen ja vapaaehtoistoimija eri järjestöistä

Kokoonkutsujana Keski-Uudenmaan Yhdistysverkosto ry ja Hyvinvointialueen valmistelun/ Keusoten integraatiojohtaja

Sihteerinä Keski-Uudenmaan Yhdistysverkosto ry

Tavoitteena kumppanuus

- Järjestöneuvottelukunnan toiminnan lähtökohta on monitoimijainen kumppanuus, jolla tuetaan hyvinvointialueen ja kuntien tavoitteiden toteutumista.
- Tavoitteena oman toiminnan muotoutuminen alueen tarpeiden mukaiseksi. Tavoitteena ainakin vahvistaa toimintojen tarkoituksenmukaisuutta, oikea-aikaisuutta, tasa-arvoa sekä vähentää sosiaalista eriarvoisuutta.
- Yhteistyössä Hyte-allianssin kanssa muodostetaan kattava näkemys alueen palveluista asukaslähtöisesti.

Miten tunnistetaan tarpeet? Ilmiötyöpajat, Järjestötreffit ja Hyte-Allianssin toiminta työmuotoina.

Toimintaa ohjaavia ajatuksia

- Meidän kannattaa tutustua toisiimme. Kaikki toimijat ovat tärkeitä.
- Yhteinen kieli ja yhteinen ymmärrys sekä toiminnan kentästä että toisten työtä on tärkeää.
- Tavoitteena tehdä muutoksista konkreettisia. Kuullaan ihmisiä, nähdään arjen ongelmia, tehdään viestinnästä selkokielistä.
- Kehitellään ratkaisuja sitä mukaa, kun todetaan ongelma. Tarvitaan yhteiskehittämistä ja vertaisoppimista.
- Luodaan tehokkaan tiedonkulun ja kattavan viestinnän toimintatapoja.
- Askelmerkit sovitaan yhdessä kumppaneiden kanssa.

Teemaverkostot

- Jokaisella järjestöllä tulee olla selkeä kanava saada oma viesti neuvottelukunnalle saakka. Tämän vuoksi järjestöjen neuvottelukunnan taustalla on järjestöjen teemaverkostot.
- Teemaverkostot ovat kaikille järjestöille avoimia verkostoja ja niissä voidaan käsitellä teemaan liittyviä, järjestöille tärkeitä asioita ja kehittää yhteistyötä. Niiden toimintaan pääsee jatkuvasti mukaan.
- Teemaverkostojen avoin ja läpinäkyvä keskustelu sekä toisiin tutustuminen lisäävät luottamusta ja tiedonkulkua toimijoiden välillä.
- Teemaverkostoihin voidaan kutsua hyvinvointialueen, kuntien ja erikoissairaanhoidon teeman mukaisia työntekijöitä.
- Palveluntuottajajärjestöt voivat osallistua verkostoon olemassa olevien teemojen mukaisesti.

Tiedonkulku sujuvaksi ja kaikkien ääni kuuluviin

- **Ne, jotka ehtivät tehdä/ pystyvät panostamaan kannattelevat niitä, joilla ei ole resursseja**
- Pienille yhdistyksille rohkaisua ja tietoa
- Työskentelyssä mukana tällä hetkellä lähinnä sotejärjestöt. Muut järjestöt toivotetaan tervetulleeksi mukaan toimintaan ja rooleja pohditaan matkan varrella. Esim. palo- ja pelastustoimen parissa toimivat järjestöt, liikunta-, luonto- ja kulttuurijärjestöt.

Linkkejä

- [Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen allianssi \(Hyte-allianssi\) - Keski-Uudenmaan Sote \(keusote.fi\)](#)
- [Kumppanuudella soteen ja kuntiin | Keski-Uudenmaan Yhdistysverkosto ry](#) – kumppanuusiltojen materiaali

Verkostossa on voimaa!

Saana Sandholm

Keski-Uudenmaan Yhdistysverkosto ry

+358 45 182 5126

LinkedIn, Twitter @saanasantholm

Facebook: [Keski-Uudenmaan Yhdistysverkosto ry](#) | [Facebook](#)